

Lo Catalanista

el manari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.--Teléfono, 186.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.
Fora. 8 " trimestre.
Un número sol. 0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.

DE LA PART AL TOT

Sr. D. Joan Sardá.

Distingit amic: Arribat recientment del extranger, acabo de llegir son notable article «El nuevo Egipto» que ha produhit en mon ànim poderosa sensació. Plaume veurer en éll la conciencia de la propia dignitat al sentirse trepitjada per l' humillant rebaixament del govern espanyol qu' acaba d' entregar á Inglaterra á Willié, lo matador de don Joseph Bofill.

Peró, parlant ab franquesa, entençh que en lo càs present, y tenint en compte sa acostumada y prudent réserva en la defensa dels furs de la rahó y los drets del país y devant los poders centrals, ha exagerat V. quelcom sa justa indignació. Perque, diguim sino, ¿es acás la llibertat de Willié la primera monstruositat comesa la intrusió en l' ordre judicial d' altrás autoritats ó influencias mes ó menos llegítimas? ¿Nó havem vist tots concedir l' indult á Barcelona als acusats del horrorós crim del carrer de Moncada, als inhumans assessins de Azemar, aquell infelís cobrador del Banch d' Espanya, atret al funest lloch tràgich per medi d' una complicada y habilissima falsificació de lletres de cambi, practicada ab tota premeditació y alevosia? ¿Nó teníam recentment al empedernit Salvador, al incomparable mónstre autor de la catástrofe del Liceo, tractat en sa presó ab no acostumadas atencions per circumstancias que no tinch de discutir, però á ciencia y paciència de la autoritat judicial, fins que 'l digníssim fiscal senyor Tápia, posá terme á tan odiós privilegi, si be arrostrant vergonyosas censuras de la part que s' anomena sana y conservadora en nostra societat? ¿Donchs no s' arrivá també á treballar-se en serio per elements d' ordre pera l' indult d' aquell malvat, qual

única pera era no poguer lliurar-se de la mort pera consumir nous horribles atentats?

Y en las últimas diligencias judiciales contra 'ls anarquistas, ¿no s' ha mormurat *sotto voce*, tal volta infundadament, que s' havia eximit de graves responsabilitats a un dels processats, jefe de societats obreras de resistencia, gran perit, organisador d' *huelgas* y un dels elements més nocius al treball y a la societat, atribuintse 'l fet a la eficaç recomanació d' un conegut industrial que sol garantir l' ordre de sa fàbrica y 'l desordre de las demás, mitjantsant criminals inteligencias ab gent per-duda?

Y, si fixem bé nostra atenció ¿quí no s' ha condolgut mes d' una vegada de la impunitat de tots los atentats anarquistas comesos contra entitats industrials, impunitat casualment finida devant del primer atentat contra l' autoritat militar en la Gran Via? ¿Quí no recorda la sensació causada en 'l poble de Barcelona ab ocasió del explosiu en casa del senyor Batlló, al correr la noticia d' haverse capturat al *rafa*, trobantsehi cert número de petardos que en 'l govern civil pogueren examinar los representants de la premsa pera explicarnos sas formas y contingut; y l' *estupor y desengany* del mateix públich al divulgar-se després 'l rumor d' haverse deixat lliure per falta de probas pera judici?

Peró, en altre ordre d' idees, ¿hauré d' evocar aquí, senyor Sardá, 'l sens número d' enormitats que s' atribueixen de pública veu a la verinosa influencia dels organismes polítichs, prop del tribunal de justicia? Basta sols sentar lo fet, tal volta casual, de que la inmensa majoria de robos, irregularitats, y atropells perpetrats per sectaris polítichs, y a la sombra de qualsevulga de las banderías que turnan en 'l poder, han quedat impunes fins a la fetxa. Molt soroll y pocas nous; se parla sovint de campanyas moralisadoras; pero 'l cas es que d' aqueixa classe de crims se descubreix l' hù per cent y encare 'ls convictees y confessos se 'ls forma expedient ab la única transcendencia efectiva, per lo regular, d' obligar-los a deixar lo pás lliure a sos rivals, no sent extrany lo cas de que transcorrin després anys y mes anys en prudent olvit pera reapareixer mes tart integros com sempre al servey de sos antichs amichs y correligionaris. Lo cert es que may ó casi may, s' endú 'l públich la grata impressió de veurer durament castigats als culpables.

Devant d' aqueixas desmoralisadoras coincidencias y dins la corruptora atmosfera d' arbitrariedad y favoritisme que la política espanyola dona per ambient a nostres Tribunals al obligar a sos membres qu' autorisin la ignominiosa farsa de las elecciones, eixa periódica carnavalada de carácter grotesch en la que 'l públich figura ja sols com mofat espectador, diguim V. ab sinceritat, senyor Sardá, ¿podem, sisquera, no ja indignar-nos sinó asombrarnos de la grave anormalitat ocorreguda en l' assumpto Willié?

Aquí, ahont algunas voltas la influencia d' un catich qualsevulga, logra torser la vara de la justicia devant de crims de baixa estofa, aquí ahont la opinió sofreix equivocacions tan extravagants com la de suposar que la absolució del célebre Varela en lo procés pel pressumpt assassinat de sa mare tenia alguna relació ab la protectora amistat que li dispensavan váris personatges de la Cort; aquí, ahont s' ha pretengut que l' assassinat de en Prim podia atribuhirse a alguns de sos rivals polítichs qu' ocuparen després ventatjosos llocs en la gobernació del Estat; aquí

ahont pogué ésser motiu de gran maledicencia y escàndol pera 'l nom d' alguns polítichs, avuy encara respectables, 'l tant discutit procés Monasterio, comentat y assaborit en periódichs y Casinos y posat en solfa en las mateixas Cambras del Regne ab general satisfacció mes sense 'l resultat apetescut per las ansias de la opinió pública; aquí ahont tan baix judici domina entre 'l públich sobre 'ls furs de la justícia; diguim V. francament senyor Sardá ¿es lògich que 'ns admirem de que lo poderós esforços d' Inglaterra haja arrancat, no ja del presiri (reducto de criminals) sinó del manicomi (asil de malalts), á un desgraciat matador que 'ls *nostres propis Tribunals declararen ja previamente irresponsable*; á un assessi tal volta, pero al fi y al cap víctima de sa propia obcecació y desdita, conduhit al crim per passions sempre censurables y mereixedoras de castich exemplar, mes, digne de compassió en sa caiguda com tots los criminals que no ho son de naturalesa y per ofici?

Que 'l precedent es deshonrós pera Espanya, vosté 'm dirà. Del tot conformes; pero ¡quí 's recorda ja del prestigi de la nostra nació, degenerada per dins y desacreditada per fora!

Convinch ab V., distingit amich, en que la extradició-llibertat de Willié es una vergonya que iguala á Espanya á la condició del esclavist Egipte. Pero, ¿es aquest per ventura un sintoma aislat de la nostra decadencia? Precís es confessar, senyor Sardá, qu' estém en *un nou Egipte*, segons la gráfica expressió de V.; mes no desde la llibertat de Willié, sinó de molt avants. La Espanya d'avuy es una barca sense guia ni timó que 's troba fa temps á mercé del primer atrevit que vullga imposarli son fré. No lamentém, donchs, un cas aislat y concret; lamentém sí, lo desordre general, lo desgabell en totas las esferas, la ineficacia judicial, lo desgovern, la corrupció administrativa, tot aquest cúmulo de plagas en conjunt que conspiran al decahiment d' Espanya y la converteixen en *lo nou Egipte* anunciat per vosté.

Encare hi ha més, amich Sardá. No solsament havem de lamentar la corrupció de dalt, sinó la anarquia moral de baix. En realitat, la causa primordial de tots los abusos de govern se basa en la mateixa conciencia del pays. Res tan veritat com alló de que cada poble te 'l govern que 's mereix. Viu avuy dia nostra societat del tot entregada al imperi del egoisme y l' afany inmoderat de bens materials; l' atmósfera que 's respira es tan impura qu' ha perdut ja fins lo criteri de la estricta moralitat. Pera compendre'ho sense equivocar-se; n' hi ha prou fixant-se en la desmesurada consideració que rendeix al déu éxit ab desprestigi moltes vegadas de la honradés y la virtut; en la odiosa tolerancia y tracte de personas decents que dispensa als sers mes criminals quant saben exercir son ofici sens deixar-se caure en mans de la justícia. Al objecte de no recorrer, en prova de lo dit, á la enumeració, sempre enutjosa de cassos particulars (que molts s' en podrian esmentar), serveixi la presentació d' aquesta veritat general. Mes ó menos tothom creu saber ó presumir ab fonament quins son los ministres prevarica dors, los diputats ilegals, los empleats propensos á vendrers, los regidors d' unglas llargas; donchs bé, ab tot y aixó, asi tots, prescindint de tals *petitesas* s' afanyan pera estrenyer sas mans, los alaban per llestos y á élls s' acostan sollicitant sa protecció, no sempre de la mellor especie. Es á manera d' una tolerancia mútua, que se explica cruelment ab aquélla gráfica frasse de *presidio suelto* qu' algú ha aplicat á aquesta desgraciada Espanya.

Aquí, amich Sardá, aquí radica la causa de tota la podridura de dalt en l' esceptich egoisme en la viciosa tolerancia de baix: en aqueix indifereutisme *rayano en la estultez* ab que nostres homes de mes talent y nostras classes mes sencillas admetan los majors despotismes y los mes graves abusos: en eixa obcecació ab la qual fins los mes sencers refujan tota acció enérgica de revindicació y defensa socials, senyalant encare irónicament devant de la *chacota* pública als pochs que de bona fé nos desvetllem per l' interés comú en perjudici dels propis interessos. De tot aixó, jo 'n deduhexo, distingit amich, que no es prou lo queixarse aisladament de la botxornosa extradició de Willié, per quant es solsament un grahó mes de la cadena interminable que simbolisa l' estat del pays y de la governació pública espanyola. Comprench, sí, que á V. mes directament l'haigi afectat per la part d'interés personal molt llegendit per cert, que li dona son caracter d' acusador privat de Willié en representació de la familia de la víctima. Pero es precis convenir que sa protesta es de las que 's perden en lo vuyt, per apareixer casi aislada com las que á diari molta gent formula no mes per lo que li interessa en cada assumpto particular.

Si en lloch d' aqueix aislament pera cada cas, ajuntessim en una sola las grans protestas del pays, formant en conjunt un capítul d' agravis, devant del poder central, y presentessim á son costat un plan de remeys que tingués alguna garantia de curació pera los mals socials, altra fora la sort de nostra desventurada pátria.

Peró avans de tot y sobre tot, regenerem la conciencia moral del poble; eduquemlo novament en las virtuts civicas de sos antepassats; y tinguem energia pera ensenyarli á enlayrar la honradesa, tant com á aborrrir, desenmascarar y perseguir la immoralitat en tots los terrenos ahont se trobi, aixís en la atmósfera privada com en la pública. Tal volta ab aquesta conducta passarem per Quixots, per il·luminats, per petulants, mes rés hi fá; nostra conciencia tranquila despreciará 'ls insults y seguirá rectament lo camí que Déu li ha trassat.

Aquesta es l' única manera, amich Sardá, de salvar á nostre estimat poble d' enfonsarse ab lo *nou Egipte* del Estat espanyol.

Per tant plausibles rahons l' invita á dedicar sas envejables qualitats y talent especialíssim á la lluyta patriótica son sincer admirador y amich que sentiria haverlo molestat en lo més mínim y resta son afm. y S. S.

Ferrán Alsina.

Barcelona Desembre de 1894.

SECCIÓ POLITICA

Per fi ha tingut terme 'l debat polítich en lo Congrés de diputats.

Després de tres ó quatre setmanas de discussions interminables, d' escándols monumentals, de desafios de *boquilla* y demés espectacles que *el argumento requiere*, ha quedat la situació polítiquera, exactament igual que avans de comensar la nova legislatura.

Los republicans, deixats de la mà de Déu, los carlins, actuant de progressistas de la més baixa estofa, los conservadors, aprofitant totas las ocasions pera escalar lo peder, y 'ls fusionistas, á despit de tot, senyors absoluts de la menjadora.

Mentres tant, que la qüestió de Cuba se l' emporti 'l diable y l' estabilitat aranzelaria qu' un llam la partexi.

Heus aquí los famosos resultats del debat polítich.

Castell de fochs artificials ab espetechs continuos, salvas á desdir, quèts de fantasia y tira-bombas de canalla.

Apoteosis final: L' Abarzuza ab las mans al cap y en Sagasta gratantse la barba.

Per aixó havém de sostenir las innumerables y feixugas cargas que 'ns corsecan:

Y que vagi esperant 'l pahís la séva salvació, d' aquestos homes.

¡Valent pervindrer li espera!

Los diputats catalans s' esplican com uns homes.

Quan la votació 'l *pase* á las seccions del projecte derevisió aranzelaria de quaranta diputats ab que conta Catalunya (es á dir conta hauria de contari) quatre votaren á favor del govern y quatre á favor de nostra terra. No cal que 'ls anomeném á aquèlls una altre vegada; be prou que 'l pahís comensará á coneixels.

Los trenta y pico restants *se llamaron á andana*, com diuhen en la *tierra del garbanzo* ó mellor dit, escorregueren 'l bulto com diehem á casa nostra.

Apretats últimament per las Associacions productoras de Catalunya, tingueren una reunió, á la qual assitziren viutitres dels quaranta que forman la diputació catalana. Poca cosa més de la meytat.

Y encara d' aquestos n' hi havian quatre que no 's ván comprometre á defensar avans que al govern, los interessos de la séva terra.

Y com si tot aixó no bastés veigin la conducta d' en Canyellas y 'l marquès den Marianao, aspirants á cacich máxim de Tarragona, insultantse desvergonyidament e plé Congrès, quant més units deurian apareixer y tot per volguer exercir sens competencia lo baix y repugnant encar que productiu paper de cacich de la provincia.

Un d' ells votá á favor del govern en la votació primitiva de que ja donarem compte.

L' altre es dels quatre diputats catalans que no 's volgueren comprometre á la defensa de la producció de Catalunya.

¡Tal pera quall! D' aquestos si que pot ben dirse que Déu 'ls cria y ells s' ajuntan.

Aném prenent nota d' alguns *digníssims* diputats que 'ns representan.

Un periódich madrileny y dels que 's donan-tó, demana al govern que 's desisteixi de las vacaciones acostumbradas en aquesta época y 's treballi de ferm en las dos questions capitals qu' estan á l' ordre del dia; lo de Cuba y revisió aranzelaria.

Per nosaltres nos es igual que tinguin vacaciones los pares de la pàtria, com que no 'n tinguin, com que durin tota la vida:

Axis com aixís lo pahís no 'n tocará pás may cap resultat que puga beneficiarlo.

En lo que no estém conformes es ab alló de que 'ls diputats no per aixó han de desistir de celebrar la diada ab la familia ja que segons lo *colega*, de dia poden didicar-se al Congrès y de nit á las expansions de casa séva.

¡Peró homes de Déu, miréu que sempre seréu 'ls mateixos!

¿Qué per ventura tota Espanya s' enclou en Madrid?

¿Com ho farán los diputats, fills de las provincias, com diheu vosaltres, per anar y venir cada dia de casa séva al Congrès y del Congrès á casa séva?

¿Qué viatjarán en globo?

Y que saladíssims son aquests periodistas de quarto 'l rengle qu' are s' estilan

Enhorabona que no celebrin las festas que s' acostan, al menos los més d' élls, per que alló de «per Nadal cada ovella en son corral» no va pels llops de la política sense entranyas

Pero, homes per Déu, *ni tanto ni tau poco*,

Una idea lluminosa:

Y lluminosíssima es la que vá tenir un diputat conservador respecte al arreglo ó transacció de lo Cuba.

Celebrar una sessió patriòtica, durant la qual, de tots los partits sortissin ideas de concordia, y per apoteosis la *gran transacció* tan esperada:

«*Conque una sessió patriòtica, eh?*»

«Donchs qu' eran las sessions d' aquest últims dias destinadas casi únicament á lo de Cuba?»

«Qu' eran antipatriòticas? Qu' eran criminals?»

¡Vaya, vaya y quins guassons entre la minoria conservadora!

Vosté si que serà conseqüent ab 'l partit tota la vida.

A lo menos *conservará* sempre 'l bon humor.

Per acabar.

Heus aquí una declaració d' un diputat proteccionista, exclusivament proteccionista, sens màcula de peccat, segons s' assegurava.

«Posat á la alternativa de defensar y ajudar al Govern ó defensar y ajudar al pahís, sempre 'm decantaré á favor d' aquest últim.»

Sempre s' aprén en aquest món.

Nosaltres créyam qu' aixó ni havia de dirse; bastava la integritat de principis y la honrada conseqüència.

Aixó qu' ho digni un polítich més ó menos dels d' ofici, *santo y bueno*, pero un home que vá al Congrés no més que per defensar la producció, home, aquest no ho diu; ho fá y santas pascuas.

¿Nó 'ls hi sembla que solsament al parlar de decantar-se á favor ó en contra del treball de nostra terra, ja fá pensar que potser algún dia no s' hi decanti?

SENYORS FEUDALS

Tot lo que produheix la odiosa política madrilenya es dolent, pero res tant indigne y repugnant com lo cacich.

Lo caciquisme es la genuina representació de tota la immoralitat que cova l' actual política espanyola, terrible plaga qu' ha pres carta de naturalesa á Espanya.

Molt s' ha dit; periòdicament de la premsa y de per tot arreu surten graves denuncias contra 'ls escandalosos atropells comesos per aquestos senyors feudals, que al amparo d' algún

alt personatge, á tot s' atreveixen, segurs de que sempre han de lograr la mes complerta impunitat.

Lo caciquisme no desapareixerá, que no desaparexi la política d' ambicions y de baixesas, única imperant avuy en aquesta desgraciada Espanya.

Los matexos que per trobarse avuy fora del poder son víctimas de la plaga del caciquisme, y protestan indignats contra ella, al arribar, demà, al somniat turró, al pujar los grahons de la poltrona gubernamental, lo primer y avans que tot es convertirse en protectors d' algun *pantorrillas* de poble qu' ha de servirli d' instrument pera realisar los majors escandols, las mes grans indignitats. L' un es consecuencia del altre, y abdos tenen per Deu la tiranía.

Res hi ha sagrat ni respectable per aquest aixám de cacichs que com la mala herba los trobém escampats per totas las ciutats, pobles y vilas, alimentantse de vilesas.

Per ells lo sufragi es com lo joch de cartas posat á las mans del prestidigitador; fan de las urnas la copa de dos fondos de la quina tenen preparat oportunament lo gran miracle vulnerant lo dret del poble y mofantse de la voluntat dels ciutadans.

Ells disposan de la justicia, ja que treuhen y posan jutges á son capritxo; fan y desfan ajuntaments; cambian los funcionaris dels serveys públichs; ofenen á Deu y renegan de la pàtria, que per ells no hi ha mes Deu, ni mes pàtria, ni mes afeccions, que sos fins innobles, que las sevas repugnants concupiscencias. Aixó es lo cacich.

Y aquesta plaga de la actual societat no solsament no desapareixerá entant no vinga un altre ordre de cosas á cambi de soca-arrel la desmoralisadora política avuy imperant, sinó que com la canyota la veyem multiplicarse en proporcions verdaderamen aterradoras.

Per tot arreu s' en troban; no hi ha poble gran ni xich que no tinga son cacich, de mes ó menós importancia.

N' hi ha de totas las situacions. Gobernán los blanchs, lo cacich blanch, está de torn; gobernán los rojos, lo roig está en actiu servey y lo blanch de rellevo, esperant famélich lo dia d' actuar d' estira cordetas y preparant pera allavoras las mes terribles venjansas. ¡Ay! del infelis que cayga á las sevas urpas...

Y com que l' ofici es lucratiu de sobras los aspirants á tant indigne carrech no van escassos. Al darrera del gran cacich hi va sempre, barret en má y vinclan l' espinada, lo cacich en miniatura que li segueix las petxadas y fins l' ajuda á perpetrar sas vilesas, exercitantse en l' ofici y fent l' aprenentatge pera quant arrivi 'l dia que, per sos mérits, li donguin la credencial, En aixó la plassa de cacich va pariona ab la del butxí; quant ne mort un las sollicituts pera ocupar lo carrech també entrebancan.

Peró també un y altre mereixen lo despreci de las personas dignas y honradas.

L I T E R A T U R A

EL JAN DE LA TRESA

Jo formava ab els dels Papiols, els incansables. En el derrer viatge, enar-dits per l' éxit, vam arriscarnos fins á la plassa vella, Els cascós del caball, al refregar pels cayres de la vía, espeternegavan com á llenya verda. Vam aventurarnos per aquells mons de Déu, 'l cor del poble, perque, segons ditas, si eran cinch las balladoras, eran cinch las macas. ¡Ja se sab!.. *Todo lo puede el amor... etc.* De las cinch n' hi havían tres de róssas y dugas de morenas.

Pero... quinas róssas!.. Pero... quinas morenas!... ab aquells ulls blaus, ensarrellats d' or, las unas; ab aquells ulls foscós, esmaltats d' atzabeja, las altrás; riolers els uns si 'ls altres tristos, més tots moguts, fascinadors, insinuants, amorosos...

Arrencá 'l caball, trontollá l' estótx que contenía aquellas *joyas* sotra-quejat pels cantelluts palets, y ens endinzarem pels carrerons.

Al embocar el carrer Major ó del Calvari un brugit de gent vá deturar-nos. Eran una colla de joves, que á truco de fer tabola marejavan al infelís del Jan. L' havían entrat á la tenda ab l' esqué del trago, s' eran engrescat per la ballaruca totseguít, á la vista del instrument, y aprés de ferli rascá 'l pernil una bona estona, calaveras del terrós, el pagavan á mofas. Li abo-nyegavan el barret, li prenián el mocador, li estiraván la camisa pera jugar al *Jan petit quan balla*, l' apedregavan ab monjetas y pinyols de prés-sech... colzejantlo, pessigantlo, malparlantlo... Com un dels tants, com un d' aquells sayons, era 'l qui anava á la *vaca á ma* vinguda ab el *Moreno*, 'l mateix que ja l' havia prés per *blanco* de las bromas aprés de passar el riu, se m' afigura que no foren del poble...

El Jan, acorralat, invocava á Déu y á sa mare, pera que 'l lliuessen d' aquell tránzit, tot estrenyent entre brassos el violí com si fós una cria-tura y la defensés d' alguna fera. Més la jovenalla s' hi enardí, y el Jan, víctima de semblants caníbals, s' hi enquimerava, s' hi electrisava...

Ja li prenían l' instrument quan varem interposarnoshi... «¿Ey!.. Malas entranyas!.. ¿Qué no hi ha vergonya pel mon qu' atormenteu aixís á n' aquest home?..—esciatá 'l que duya 'l látigo. 'L mártir aixecá 'ls ulls.... esbufegá... 's refeu un xich, animat per nostra presencia, y s' esquitllá uns passos... Més los butxins no 'n tingueren prou ab estafarli la paga... y for-saren el registre.

«Jan!... ¿Qué no la veus?.. Miratela!.. ¡La Tresa!.. Fuig... ¡Fuig, que vé la Tresa!.. ¿Nó 'l buscavau, Tresa?.. Es aquí... Es aquí... Veniul..

Tombarse 'l Jan al óure 'l nom de la Tresa, al esbojarrarlo l' alucina-ment de la Tresa, y escapar á córrer, tot fou una. Calvari avall, ab 'el barret mitj caygut, el violí á sotaixella, penjant el mocador de la butxaca y enlayre, arremolinats pel vent, els faldons de la que fou livita, aixís, es-varat com si ensumés una tempesta, tal el vejerem. La silueta s' aná enfos-quint, enfosquint y empetitintse per la natural distancia y pel desnivell del terreny, y als pochs segons ja l' enmortallavan las tenebras.

El só de la cobla preludiant el primer vals ens distregué las caborias.

S' aturá 'l *navarro*, obrirem l' *estotx* ab tiento, trasbalsarem las cinch *joyas* á la comissó d' obsequis, baix recibos d' admiracions per aquell *adrés* d' hermosura que 'ls endressavam á derrera hora y, convertits en seguidors, en patjes de tals primpescas, pertant que no agnantessem sos róssecs, ens encaminarem á la sala.

La sala del Sardanet, ab sas parets estocadas, resseguidas per ayrosos relleus y trepadas per arrodonits finestrals; alt y espayós el sostre, de quins plafons penjavan las aranyas, las novas aranyas, esbeltas d' etxura y d' in-nombrables brassos, qu' estrenavam aquella nit y que difundían arréu la llum, repercutida per l' estucament dels panys, que la tornavan més inten-sa; cobert el sol per allargassada catifa de morescos gustos, quins devassalls de flors de colors llampants, reaixint dels arabeschs de las cenefas, se 'ns enduyan la vista; ab un mur de gent en sos costats, de respectable gruixa, quin macís omplian caps bellugadissos, ulls llampeguejants, llábis encesos, galtas rojas y frescas, festonejant sos baixos, ondulant com lleugera onada, un seguit de vistosas robes; alegradas nostras orelles pels refilaments de la orquesta, qu' esbargia notas arréu, desde 'l cim de son cadafalch, snaus y espessas com benfactora pluja, y excitats els sentits pel esbojerrament de de la ballaruca, la sala de 'n Sardanet, apesar del contratemps del xáfeh, ofería, com no cal dirho, 'l més brillant y rioler-aspecte.

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Seguirá)

COMPENDI DE LA DOCTRINA CATALANISTA

Premiat en lo Concurs Regionalista del «Centre Català» de Sabadell

VI

REIVINDICACIONS DE CATALUNYA

P. Y lo sistema de contribucions en quins principis se fundaria?

R. En los següents: cap contribució tindria per base exclusiva la capitació; cap s' imposaria sobre lo consúm de materias de primera necessitat; totes recaurían sobre la renda y los beneficis; y se nivellaria la presupòsit per medi d' una contribució progressiva limitada.

P. Qué vol dir contribució progressiva?

R. Que lo tant per cent que ha de pagarse creix á mida que crexen los ingressos de que disfruta lo contribuent.

P. Y limitada, qué significa?

R. Que l' augment d' aqueix tant per cent deu deturarse al arribar á un tipo máxim prudentment fixat.

P. L' establiment del sistema regionalista, portaria cap perturbació á la industria y comers de Catalunya?

R. No; porque lo régimen económic fora lo mateix pera tota Espanya, y en cambi, allavors, á més del mercat espanyol, afavorits per la nova política, sabrian los nostres productors conquistar-se nous y més importants mercats.

P. Però, y si á causa d' arreballarsels lo monopoli del govern, rebutjessen los pobles castellans los nostres productes?

R. L' interés particular es lo móvil de las operacions mercantils, y per axó totes las tentativas d' aqueixa mena metivadas per rivalitats de poble á poble, han fracassat sempre.

P. No hi ha alguns payssos en los quals está establerta una organizació semblant á la que acabém d' exposar?

R. Suissa, Estats-Units, Alemania, Regne Unit de la Gran Bretanya, Austria-Hungria, etc.

VII

TRIOMFARÉM?

P. Sent com sem menos en nombre los catalans. es possible que guanyém?

R. És segur; porque no son sols á treballar, y á més las corrents de la época actual nos son favorables.

P. Ab quina ajuda pot contar Catalunya?

R. Ab la de Navarra, Basconia y Galicia, y á no trigar, ab la dels demás Estats de l' antiga Corona Aragonesa. Totes aquestas regions desit-

jan pera ellas, lo que volém nosaltres pera Catalunya.

P. De qué més podém refiarnos?

R. De que lo desgavell ja no pot ser més gran, y quan tot está desballestat per forsa ha de caure.

P. Y qué es lo que substituirá al régiment actual?

R. Lo Regionalisme, porque tots los altres sistemas de govern están desacreditats per los resultats desastrosos que han produhit.

P. Es cert que las corrents de la época actual nos son favorables?

R. Los més eminentes tractadistas de la ciencia política moderna, desde los positivistas més exagerats fins als més fervorosos católicos, tots combaten los principis de govern avuy establerts. y demostren en novellas investigacions, la justicia y conveniencia de las doctrinas regionalistas. Per altra part, es notori lo afany de fer declaracions regionalistas que s' ha apoderat de molts polítichs que, malgrat serne naturalment adversaris, veuhen clar que es la idea del pervindre.

P. Quín altre fet ho demostra?

R. Un d' eloquentíssim: en tots los pobles de situació consemblant á la de Catalunya, y en los quals no s' ha implantat encara lo Regionalisme, van crexent y extenentshi cada dia las reivindicacions nacionalistas com ne son exemple los moviments autonomistas de Irlanda y Escocia Provensa, Llenguadoch y Gascunya, Venecia, Nàpols y Sicilia, Esthonia Livonia y Finlandia, Bohemia y Polonia.

P. Quín fet demostra que las novas tendencias de la época son favorables á Catalunya?

R. Lo renaxement que en la nostra Pàtria s' ha operat en la industria y lo comerç, y lo que va operantse en las bellas arts, la literatura, la historia y en tots los demés ordres de l' activitat humana.

P. Quín renaxement coronará y exalsará á tots los altres renaxements de Catalunya?

R. La renaxement polítich que tornantli la autonomia, fentla altra vegada senyora de sos actes, produhirá la regeneració complerta de sa vida política y administrativa.

APENDIX

Los que vulgan ampliar las ideas anteriorment exposadas, poden acudir entre otras á las fonts següents:

«Memoria en defensa de los intereses morales y materiales de Cataluña, presentada á S. M. el rey D. Alfonso XII en 1885.

«Missatge á la Reyna Regenta en 1888».

«Historia de Catalunya,» per Antoni Auléstia y Pijoan.

«Lo Catalanisme,» per Valentí Almirall.

«La tradició catalana,» per Joseph Torras y Bages.

«Deliberacions de la Assamblea de Manresa de 1891.»

«Los fueros de Cataluña,» per J. Coroleu y J. Pella.

«Antigüedad del Regionalismo español,» per F. Romani y Puigden-
golas.

Discurs de Angel Guimerà en los Jochs Florals de 1889.

Discurs de Joan J. Permanyer en los Jochs Florals de 1891.

Discursos de Ramón Pico y Campamar en los Jochs Florals de 1886 y
de 1892.

Discursos presidencials de la «Lliga de Catalunya»

Firmat per varis individus del Somatent d' aquesta ciutat
s' ha donat circulació al document que segueix:

SR. D. ANTONI ROCA.

Molins de Rey.

Honorable senyor: Enterats per lo Butlletí Oficial dels Somatents de
Catalunya qu' en la última reunió celebrada per la Comissió organitzadora
s' havia nomenat una Ponencia pera estudiar l' assumpte dels porta-escop-
etas y de la qual, V. molt dignament ne forma part:

Los abaix firmats perteneixents al Somatent d' aquesta ciutat, creyent
interpretar los desitjos de tots nostres companys, havem cregut conve-
nient dirigirnos á V. honorable senyor, pera demanarli qu' en nom d'
aquest Somatent interposi tota sa influencia á fi de que 'l dictamen de la
Ponencia siga favorable al ús oficial, com á distintiu, dels porta-escopetas
que ab l' escut de Catalunya y rótul catalá han adoptat varis individus
del Somatent de Santa Coloma de Cervelló y de moltes altres poblacions.

Prou conegut es, honorable senyor, l' amor que V. té á las tradicions
de Catalunya y al Somatent, pera que los que suscriuen no puguin dubtar
un sol moment de que lo parer de V. y lo dels digníssims companys de
Ponencia está indentificat ab lo parer y los desitjos de tots los Somatents
de Catalunya; pero creyem del cas manifestar aquest desitj á fi d' enro-
bastir lo dictamen de la Ponencia, y de passada serveixi nostre petició
de calurós aplauso á la digníssima actitud del honorable vocal D. Fran-
cisco Franch en dita reunió, y de enérgica protesta á la incalificable pro-
posició del senyor D. Francisco Folch, la qual jamay podia esperarse d'
un catalá y menys d' un Vocal de la Comissió organitzadora dels Somatents
de Catalunya.

En espera, donchs, de que la present demanda servirà com á manifes-
tació dels desitjos y del criteri que informa lo Somatent de Sabadell,
confiem que V. honorable Senyor, lo presentarà á la Ponencia pera en-
robastir son informe, á no dubtar, favorable als desitjos dels Somatents
de Catalunya de que 'ls porta-escopetas sian de vera fesomia catalana

com correspon: de quins desitjos creuhen serne fidels intérpretes sos afectíssims servidors.

Segueixen las firmas.

Sabadell 11 Desembre de 1894.

NOVAS

Ab lo títol «A los representantes de la Nación» acaban de publicar un ben escrit y mellor pensat manifest, las mes importants associacions de productors de Catalunya, encaminat tot ell á protestar del Projecte de Revisió Arancelaria, atentatoria al treball pátri.

Firman l' esmentat document lo «Foment del Travall Nacional» l' «Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro», la «Cambra Agrícola de Maldá», la «Lliga del Principat de Catalunya», lo «Gremi de Fabricants» de Sabadell y l' «Institut Industrial» de Tarrasa.

Avuy deu debutar en lo teatre de Odessa (Russia), la eminent tiple donya Josephina Huguet.

En lo teatre Romea, de Barcelona, s' han posat en estudi los sainetes «De Venus á Marte passant per Vallvidrera ó la máquina per volar» y «En Bernat Pescayie ó Barbas y Comedias», originals de reputats actors.

Ab numerosa y distingida concurrencia se doná lo diumenge últim per la tarde en lo saló d' espectacles de la Associació de Catòlics la tercera representació de la cada dia mes celebrada sarsuela «Del Municipi al mar», essent molt ben interpretada.

La direcció escénica y artistica inmillorable.

En la vigilia de la festa de la Puríssima Concepció morí en aquesta ciutat donya Teresa Sallarés (Q. A. C. S.), mare de nostre respectable amich lo President de la Academia de Bellas Arts En Narcís Giralt.

Acompanyem á nostre amich y demes familia en son trist condol, per tant sensible pérdua.

Dissapte passat contragué matrimoni en Barcelona nostre bon amich En Joan Casals ab la simpática y modesta senyoreta En Josefa Grau, germana de nostre apreciable amich y company de causa En Joan.

Felicitém als nous contrayents desitjantlosi felicitats duraderas.

Nostre estimat company «L' Olotí» al donar compte en son últim número, de las vetilladas necrológicas, dedicadas á honrar la memoria del

il·lustre patrici En Joaquim Vayreda, celebradas á Barcelona en lo saló «Parés» y en lo «Centre Catalá» d' aquesta ciutat, diu:

«Per encàrrech especial de la familia Vayreda, donem desde las columnas de nostre modest setmanari las més expressivas gracias á tots quants, entitats, corporacions y particulars han contribuït, directa ó indirectament, á honrar la memoria de son quefe, portant, ab sas paraulas y obras, un consol á son atribulat esperit.»

Diu «La Renaixensa» de Barcelona.

Nostre paysá 'l mestre Pedrell ha sigut designat, per vot unánim de la Acadèmia de Sant Fernando y del Consell d' Instrucció Pública en plé, pera ocupar la càtedra del Conservatori de Madrid, vacant per defunció del mestre don Marián Vázquez.

Lo senyor Pedrell també ha sigut proposat pera reemplaçar al senyor Vázquez en lo silló que ocupava en la Real Acadèmia de Sant Fernando.

Segons noticias, lo senyor Pedrell se proposa donar en l' Ateneo de Madrid una sèria de quatre conferencias- audicions per l' estil de las que doná en lo d' aquesta ciutat ab aplauso dels amants de la música.

L' aplaudit dramaturg catalá Feliu y Codina ha entregat al senyor Mario la comedia en 3 actes «Miel de la Alcarria», cual estreno que se verificará dintre de poch en lo teatro de la Comedia, de Madrid, promet ser un gran triomf pero l' eximi autor de «La Dolores».

Escriuhen á «La Renaixensa» des de Sant Feliu de Cadinas:

«Lo Somatent d' aqueixa vila, ó sia la majoria, han rebut la faxa porta-escopetas foraster, volgüent ab entusiasme 'l de casa nostra, per quin motiu s' escriurá á Santa Coloma per una mostra, á la vista de la qual se farà la llista de tots los que la desitgen, que crech serán tots.»

Ben fet.

A Sant Cugat del Vallés se procedirá dintre poch al arreglo y restauració del claustre d' aquell monastir, en lo qual s' hi establiran algunas monjas dedicadas á la ensenyansa gratuita de noyas.

Edició de propaganda
 DEL COMPENDI DE LA
DOCTRINA CATALANISTA

premiat en lo Concurs Regionalista del
CENTRE CATALÀ de SABADELL

Y

Aprobat per la Junta Permanent de la **UNIO CATALANISTA**

Tirada 100.000 exemplars

Forma 'n opúscul de 32 planas en 8.ª, d' esmerada impressió sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU 15 cèntims.

Las demandas al engròs al Secretari del *Centre Català de Sabadell*.

À las senyoretas artistas

Tres mesos d' aprenantatge del art de decorar mes bonich y de mes utilitat, pera hermostrar las habitacions.

Lo profesor **Mariano Burgués** tindrà 'l gust de ensenyar de modelar flors, plantas, reptils, insectes decoratius y demés objectes propis per decorar vasos, gerros, paletas, plats, etc.

Mediant preus especiales ensenyará de ferho ab pasta de fayance, compromettentse á esmaltarlo y coureho, quedant l' objecte de propietat de la alumna una vegada acabat.

Pera fer regalos en dias specials no hi ha res mes bonich y propi que lo que un mateix se decora.

Dirigirse á **MARIANO BURGUÉS**
CREHUETA, 92.

CALENDARI CATALÀ EFEMÉRIDES CATALANAS-1895-POESIAS Y ACUDITS

Forma un block de 730 planes de lectura recreativa

DELS PRINCIPALS

ESCRITORS MALLOQUINS, VALENCIANS Y CATALANS

PREU: UNA PESSETA

Tarjas de fusta alegóriques fabricadas expresament per aquest Calendari

A 1'50 Y 1'25 PTAS. UNA.

Los encárrechs, al engrós, deuen dirigir-se á la Imprempta
LA CATALANA, 5, Dormitori de Sant Francesch, 5.—Barcelona.

ANUNCI OFICIAL

CENTRE CATALÀ DE SABADELL

Per lo present anunci s' acusa rebut de las demandas del «Compendi de la Doctrina Catalanista,» als senyors següents:

203. Vicents Portada, de Mollet,
204. Francisco Gorina, de Sabadell.
205. P. Ciaño de Habana.
206. Joseph Calonge, Pbre. E. de Puerto Principe.
207. J. Casas Pallerol, de Cornellá.
208. Joseph M.ª Pons, de Monjos.
209. Un admiradó dels Catalanista de Sabadell.
210. Joseph Menés, de Baracoa (Isla de Cuba)
211. Pio Viñals y Arnella, de Barcelona.
212. Juan Bta. Roca y Casta, de Sabadell.
213. Francisco Pujol y Font, de Molins de Rey.
214. Un catalanista de Málaga.
215. Josep M.ª Argemí, de Creu-alta.
216. R. Brú, de Sabadell,
217. Joseph Codina y Durán, de Sabadell.

Lo que 's posa en conexement dels interessats pera 'ls efectes con-següents.

Sabadell 30 Novembre 1894.—P. A. del Concell General.—Lo Se-cretari, Enrich Diumaró.

Imprempta de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36, Teléfono, núm. 186.—SABADELL.